

UDK:808.3

Zafar MAXMUDOV,
Samarqand davlat tibbiyot universiteti assistenti
E-mail: maxmudovzafar4510@gmail.com

NamMQI dotsenti P.Botirova taqrizi asosida

LOTIN TILI VA TIBBIY TERMINOLOGIYA FANINI O'QITISHDA INTERFAOL DARS O'TISHNING AHAMIYATI VA USLUBLARI

Аннотация

Ushbu maqolada lotin tili va tibbiy terminologiya fanini o'qitishda interfaol dars o'tishning ahamiyati, talabalarga taqdim etish va dars jarayonida samarali foydalanish haqida so'z yuritiladi. Talabalarga interfaol darslar yordamida ko'rsatmali o'qitishning tarbiyalovchi ahamiyati aytib o'tildi.

Kalit so'zlar: Interfaol dars, faol, rol o'ynash, guruh bo'lib ishlash, platform, elektron darslik, motivatsiya, muloqot, grafik organayzerlar, savol-javob.

THE IMPORTANCE AND METHODS OF CONDUCTING AN INTERACTIVE LESSON IN TEACHING LATIN AND MEDICAL TERMINOLOGY

Annotation

This article will talk about the importance of taking an interactive lesson in teaching Latin and medical terminology, its presentation to students and its effective use in the course of the lesson. The educational significance of instructional teaching was told to students using interactive lessons.

Keywords: Interactive lesson, active, role-playing, group work, platform, electronic textbook, motivation, communication, graphic organizers, question and answer.

ВАЖНОСТЬ И МЕТОДЫ ПРОВЕДЕНИЯ ИНТЕРАКТИВНЫХ ЗАНЯТИЙ В ПРЕПОДАВАНИИ ЛАТИНСКОГО ЯЗЫКА И МЕДИЦИНСКОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ

Аннотация

В этой статье рассматривается важность интерактивного урока в преподавании латыни и медицинской терминологии, его представление студентам и эффективное использование в процессе урока. Учащимся была подчеркнута воспитательная ценность обучения с использованием интерактивных уроков.

Ключевые слова: Интерактивный урок, актив, ролевая игра, групповая работа, платформа, электронный учебник, мотивация, общение, графические органайзеры, вопросы и ответы.

Kirish. Lotin tili fani tibbiy ta'lim jarayonida muhim o'rin tutadi, chunki u nafaqat tilni o'rganish, balki tarixiy, ilmiy va madaniy merosni tushunish uchun ham zarurdir. Lekin, an'anaviy o'quv metodlari faqat yozma va og'zaki mashqlar bilan cheklanishi, talabalarda qiziqishning pasayishiga olib kelishi mumkin. Shu sababli, lotin tili va tibbiy terminologiya fanini o'qitishda interfaol darslar o'tish, talabalarining faol ishtirokini ta'minlash, ularning bilimlarini mustahkamlash va ularda fanga bo'lgan qiziqishni uyg'otish maqsadida keraklidir.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Interfaol dars o'tkazishning foydalari.

Talabalarni faollashtirish. Interfaol darslar talabalarga faqat passiv tinglovchi bo'lishdan ko'ra faol ishtirokchi bo'lish imkoniyatini yaratadi. Ular o'qituvchi bilan muloqotda bo'lib, o'z bilimlarini amaliy tarzda qo'llashadi. Bu, o'z navbatida, lotin tili kabi murakkab tilni o'rganishda katta yordam beradi.

Muloqot va hamkorlikni rivojlantirish. Interfaol darslar talabalarni guruhlarda ishlashga, bir-birlari bilan fikr almashishga, savollar berishga undaydi. Lotin tili va tibbiy terminologiya fanini o'rganishda bu muhim, chunki talabalar nafaqat grammatik qoidalarni yodlashadi, balki tilni yanada chuqurroq tushunishga harakat qilishadi.

Tanqidiy fikr yuritishni rivojlantirish. Talabalar interfaol darslarda o'z bilimlarini muhokama qiladilar, bu esa ularni tanqidiy fikr yuritishga, turli yondashuvlar bilan qarashlar bildirishga o'rgatadi. Lotin tili va tibbiy terminologiyani o'rganish jarayonida bu, tilning lug'aviy, grammatik va sintaktik jihatlarini to'liq anglashga yordam beradi.

Motivatsiyani oshirish. Talabalar o'zlarini dars jarayoniga bevosita jalb qilganini his qilishadi. Interfaol metodlar orqali ular lotin tili va tibbiy terminologiya o'rganishni o'yin yoki muhokama sifatida qabul qiladilar, bu esa ularning motivatsiyasini oshiradi va darslarga bo'lgan qiziqishni kuchaytiradi.

Lotin tili fanini o'qitishda interfaol metodlar:

1. Rol o'ynash: talabalar lotin tilidagi turli holatlarni o'rganishda rol o'ynash metodidan foydalanishlari mumkin. Masalan, talabalar bir-birlari bilan qisqa suhbatlar qurishadi, qoidalarga amal qilib, lotin tilida savollar berishadi va javoblar olishadi. Bu metod nafaqat grammatika, balki tilning amaliy jihatlarini ham o'rgatadi.

Lotin tili va tibbiy terminologiya fanidan, deylik, "III turlanish otlari" mavzusi o'tilgan bo'lsa, birinchi talaba, otlar lug'atini so'raydi, ikkinchi talaba javob beradi, bu yerda talabalarining tez va to'g'ri javob berishlari ham inobatga olinsa vaqtdan unumli foydalanish mumkin.

basis, is, f	-asos	diagnosis, is, f	-tashxis, aniqlash
cavitas, atis, f	-bo'shliq	dosis, is, f	-miqdor
curatio, ionis, f	-davolash	iniection, onis, f	-ukol qilish, quvish
cutis, is, f	-teri	larynx, ngis, f (grek)	-hiqildoq
pertus, is, f	-ko'k yo'tal	pharynx, ngis, f (grek)	-halqum, yutqich
prognosis, is, f	-oldindan bilish	regio, onis, f	-soha
transfusio, onis, f	-quvish	tuberculosis, is, f	-sil kasalligi
tussis, is, f	-yo'tal	cartilago, inis, f	-tog'ay
cervix, icis, f	-bo'yin (bachadon, siydik pufagi, tish)		
necrosis, is, f	-tirik organizmning biror qismining o'lishi		

2. Guruhlarda ishlash: lotin tili va tibbiy terminologiya fanini o'qitishda guruhli ishlar juda samarali bo'ladi. talabalarni kichik guruhlariga ajratib, har bir guruhga biron-bir vazifa yoki topshiriq berish mumkin. Masalan, talabalar bir guruhda lotin tilidagi iboralar va jummalarni tuzishlari yoki tarjima qilishlari kerak. Bu usul talabalarga tilni amaliy ravishda o'rganish imkoniyatini yaratadi.

Natijalar va muhokama. Lotin tili fanini o'qitishda bir-biriga o'xshamagan usullarni qo'llash talabalar bilimini oshirishi

mumkin. Kichik guruhlarda ishlashga asoslangan "Har kim har kimga o'rgatadi" usulida (1-rasm.) mavzu beriladi va talabalar guruhlariga ajratilib ushbu mavzu bo'yicha ma'lumotlar yig'adilar. Ma'lumotlarni yig'ish vaqtida har bir talabaning fikri hisobga olinishi kerak. Guruh a'zolaridan biri taqdimot qiladi. Taqdimotning ixchamligi, ma'lumotlar yetarli va aniq ekanligi, dizayni va tushunarlik darajasi hisobga olingan holda baholanadi.

2-ilova

"Har kim har kimga o'rgatadi" (kichik guruhlarda ishlash) usuli uchun ekspert varag'i

1-Kichik guruh uchun topshiriq

RETSEPT HAQIDA UMUMIY MA'LUMOT BERING.

2-Kichik guruh uchun topshiriq

RETSEPTNING LOTINCHA QISMLARI HAQIDA MA'LUMOT BERING.

3-Kichik guruh uchun topshiriq

RETSEPTNING O'ZBEK TILIDA YOZILISHI MUMKIN BO'LGAN QISMLARI HAQIDA MA'LUMOT BERING.

1-rasm. "Har kim har kimga o'rgatadi" (kichik guruhlarda ishlash) usuli

Yoki, Kichik guruhlarda ishlashni rag'batlantiruvchi "Kim ko'proq, kim tezroq" usuli yordamida talabalar guruhchalarga ajratiladi (2-rasm.). Har bir guruhchaga mavzu yuzasiddan savollar beriladi (bir guruhchaga berilgan savollar boshqa guruhlariga berilmaydi) va har bir guruh savollarga javob yozishadi, guruh a'zolari yoki a'zolaridan biri javoblarni o'qib berishi, sharxlashi kerak bo'ladi.

2-rasm. "Kim ko'proq, kim tezroq" (kichik guruhlarda ishlash) usuli

3. Interfaol texnologiyalarni ishlatish: zamonaviy texnologiyalar yordamida interfaol darslar yanada qiziqarli bo'ladi. Masalan, turli onlayn platformalar va ilovalar orqali talabalar lotin tilidagi matnlarni ko'rib chiqish, masalalar yechish yoki hatto o'yinlar orqali bilimlarini tekshirishlari mumkin. Bu texnologiyalar talabalarning qiziqishini oshiradi va o'rganish jarayonini yanada jonli qiladi.

Bu maqsadda Samarqand Davlat tibbiyot universitetida mt.sammu.uz platformasi yaratilgan bo'lib, bu platformada barcha fanlardan, jumladan, lotin tili va tibbiy terminologiya fanidan ham barcha yo'nalishlar uchun o'zbek, rus, ingliz tillarida ma'lumotlar bazasi yaratilgan. Universitet talabalari bu ma'lumotlardan istalgan vaqtda va istalgan joyda foydalanishlari mumkin, mavzuga doir test topshiriqlarini yechib, o'z bilimlarini sinab ko'rishlari mumkin.

Bundan tashqari O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan DGU 34881, DGU 34882, DGU 34883 raqamlar bilan 2024 yil 13 martda Elektron hisoblash mashinalari uchun yaratilgan dasturning rasmiy ro'yxatdan o'tkazilganligi

to'g'risidagi guvohnomalar berilgan "Lotin tili va tibbiy-farmatsevtik terminologiya asoslari"ning Elektron Darslikda ham fanning mavzulari bo'yicha ma'lumotlar, mashqlar, slaydlar, test topshiriqlari va video darslar o'zbek tilida berilgan. Bu Elektron darslikdan barcha tibbiyot oliy ta'lim muassasalarining davolashga oid yo'nalishlari talabalari bu ma'lumotlardan istalgan vaqtda va istalgan joyda Windows yoki Android tizimlarida foydalanishlari mumkin, mavzuga doir test topshiriqlarini yechib, o'z bilimlarini sinab ko'rishlari mumkin.

Xulosa. Lotin tili fanini o'qitishda interfaol metodlarni qo'llash, talabalarining faolligini oshiradi, bilimlarini mustahkamlaydi va tilni o'rganishga bo'lgan qiziqishni kuchaytiradi. Bu metodlar nafaqat lotin tilining grammatikasini, balki uning tarixiy va madaniy kontekstlarini ham chuqurroq o'rganishga yordam beradi. Interfaol darslar, shuningdek, talabalarida mustaqil fikrlash va jamoaviy ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi, bu esa ularga ta'lim jarayonida yuksak natijalarga erishishga yordam beradi. Talabalarning bilimlarini oshirish yo'lida qilingan ishlar o'z samarasini berishiga ishonamiz.

ADABIYOTLAR

1. Махмудов, З. М., & Шарипов, Б. С. Талабаларнинг фанни яхши ўрганишлари учун психо-эмоционал таъсир этишда халқ мақол ва маталларида тўғри фойдаланиш (лотин тили ва тиббий терминология фани мисолида). Zbiór artykułów naukowych recenzowanych, 112.
2. Nasimova, S. Y. (2024, August). Antroponim sarlavhalar. In Conference on Applied and Practical Sciences (pp. 149-151). Open Journal Systems.

3. Bakhodirovna, E. M. (2024). Structural and functional features of phraseological units in the texts of works of art (english and uzbek authors). Eurasian Journal of Academic Research, 4(2-1), 111-117.
4. Aitmuratova, P., Yorova, S., & Esanova, M. (2023). The role of foreign languages in our life. Theoretical aspects in the formation of pedagogical sciences, 2(4), 161-164.
5. Амриддинов, Ш., & Махмудов, З. М. (2025). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ДРЕВНИХ ЛАТИНСКИХ ТЕРМИНОВ В СОВРЕМЕННОЙ СТОМАТОЛОГИИ. Bulletin news in New Science Society International Scientific Journal, 2(1), 22-31.
6. Fayzullaev, F. U. "The Role of Critical Thinking in Learning a Foreign Language." JournalNX, vol. 7, no. 1, 2021, pp. 68-70.
7. Shodikulova, A. Z. (2021). Methodology For Using Computer Training Programs In English Lessons. Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT), 12(13), 3358-3367.
8. Baxtiyarovna, B. D., Xolmurodovna, M. S., Nabiyeva, H. K., Maxammadovna, K. N., & Abdumannopovna, R. X. (2019). Modern methods in learning English. International scientific review, (1 (41)), 32-35.
9. Xolmurodovna, M. S. (2024). Syntactic analysis and their types in english linguistics. journal of international scientific research, 1(2), 163-166.
10. Айтмуратова, П. Г. (2022). Важность обучения латинскому языку в медицинских вузах. Science and Education, 3(12), 897-902.
11. Айтмуратова, П. Г. (2024). I-III Склонения имён существительных в латинском языке. Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi, 22(5), 37-42.
12. Mallaevna, N. S., & Khalid, A. (2023, November). Topic chemical terminology of salts. In International conference on multidisciplinary science (Vol. 1, No. 5, pp. 226-229).
13. Alisherovna, A. U. (2023). Discourse in modern linguistics. Journal of new century innovations, 26(5), 123-128.
14. Alisherovna, A. U., & Uves, S. (2023, November). Clinical terminology: understanding word-formation, greek roots, suffixes, and prefixes. In International conference on multidisciplinary science (Vol. 1, No. 5, pp. 206-209).
15. Mardanovich, M. Z., Salimovich, S. B., & Arzimurodovich, B. D. (2021). Developing Students Attitudes Towards the Environment When Teaching a Foreign Languages. Texas Journal of Multidisciplinary Studies, 1(1), 199-201.
16. Mardanovich, M. Z., & Mokhigul, O. (2024). Personality in teaching the module of latin and medical terminology in the medical higher education institution. Journal of Universal Science Research, 2(1), 425-435.
17. Mardanovich, M. Z. (2023). Lotin tilining zamonaviy tillarga bevosita va bilvosita ta'siri. Research Focus International Scientific Journal, 2(6), 132-136.
18. Sherbekova, Y., Makhmudova, S., Normuradova, N., Nuraliyeva, O., & Beknazarova, M. (2021). English As A Medium of Instruction in School of Arts. Ilkogretim Online, 20(3).
19. Maxmudov, Z. M. Retsept yozishda duch kelinadigan ayrim muammolarning qonuniy yechimi va amalda qo'llash haqida ba'zi mulohazalar, "O'zbekistonda ilmiy-amaliy tadqiqotlar" mavzusidagi.
20. Maxmudov Zafar Mardanovich, & Normurodova Sohila Mallaevna (2023). Lotin tilining zamonaviy tillarga bevosita va bilvosita ta'siri. Research Focus, 2 (6), 132-136. doi: 10.5281/zenodo.8034739